

Átány modell

Törekvések a helyi gazdaságfejlesztés jegyében

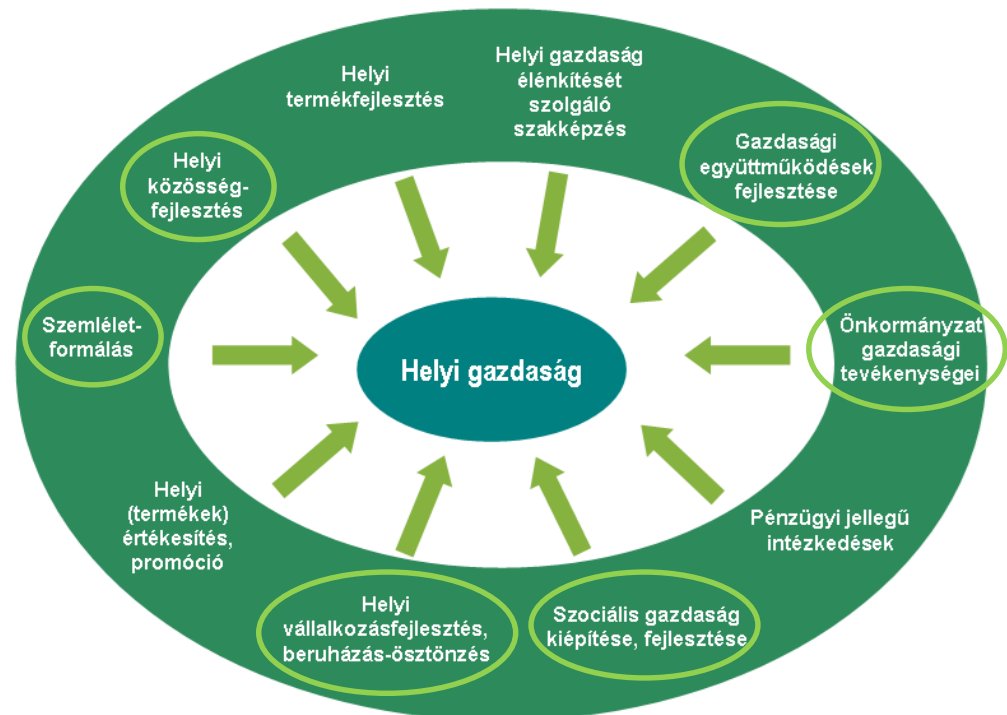
Áldorjai György, PhD hallgató
SZIE-EGYRTDI

“Élő paraszti porta”

A helyi gazdaságfejlesztés alapvetései

- Humán, pénzügyi vagy infrastrukturális eszközökkel egyaránt fejleszthető a HGF
- Leghatékonyabb, ha minél több eszközt és módszert alkalmazunk, amelyek egymásra épülve egy következetes programmá állnak össze
- Az eszközök között fontossági sorrend nem állítható

Forrás: Czene, Ricz (2010)

Szempontok a fenntartható HGF megvalósításához

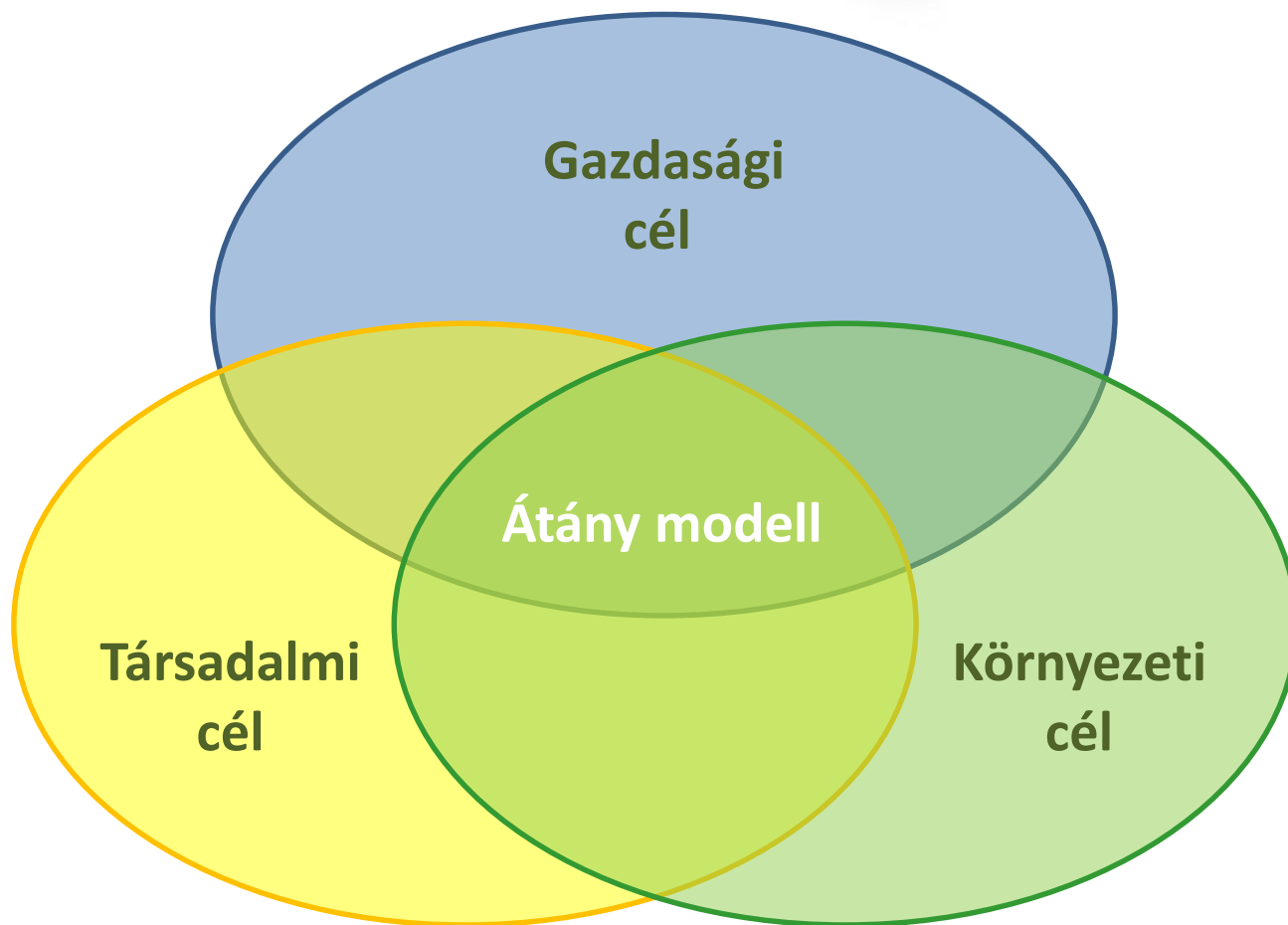
avagy útban a fenntartható HGF modellje felé

Nincs általános recept, de vannak általános alapelvek:

- Helyi szereplők együttműködése, közös megoldás keresése
- Közös, részvételi alapú megvalósítás
- Helyi körülmények, adottságok reális felmérése
- Ezekhez igazodó kreatív, innovatív megoldások
- Helyben és térségben gondolkozás, város- vidék fejlesztés összehangolása
- Helyi erőforrások, értékek fenntartható hasznosítása

Külső beavatkozások szükségesek (szemléletformálás, mentorálás, tudásátadás, jó gyakorlat terjesztése, pályázati forrás, marketing támogatás, stb.)

Megvannak-e a fenntartható HGF feltételei Átányban?

Környezeti cél

Adottság	Cél
Amortizálódott belterület (2000 óta 150 ingatlan tűnt el a településről)	Értékalapú térhasználat a fenntarthatóság jegyében
Amortizálódott külterület (Kb. 100 ha műveletlen terület)	
A település „amortizációs kulcsa” jelentősen magas	

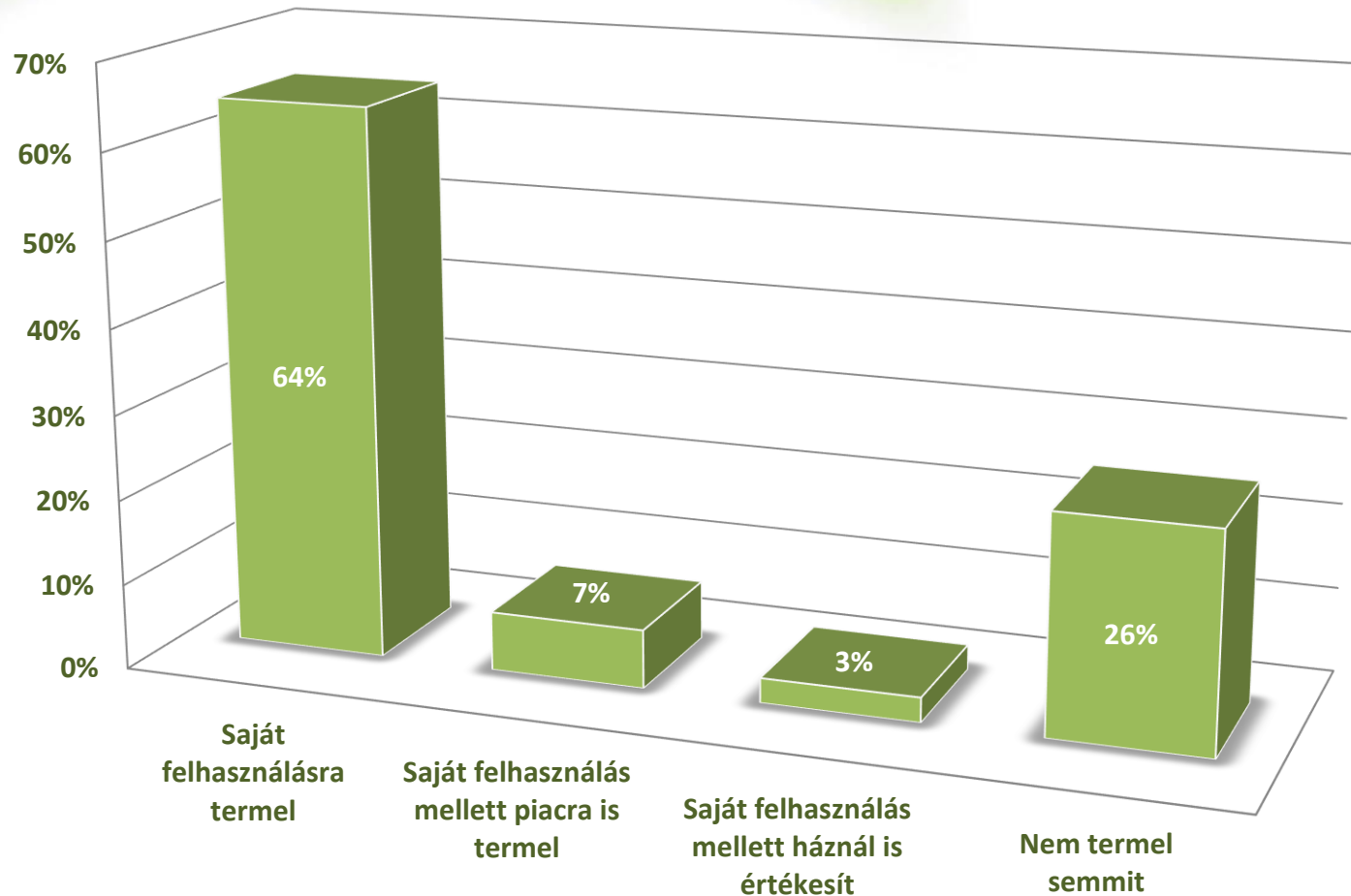
Társadalmi cél

Adottságok	Célok
Átány lakosságszáma 1940 óta felére csökkent Egyharmad része cigány Egyharmad része nyugdíj- és nyugdíjszerű járulékból élő állampolgár	Munkaerő-piaci érték-teremtés Fiatalok kétlakiságra való ösztönzése A társadalmi konfliktusok helyén társadalmi konszenzus teremtése Az önfenntartó képesség kialakulása és megerősítése (Élő paraszti porta)

Gazdasági cél

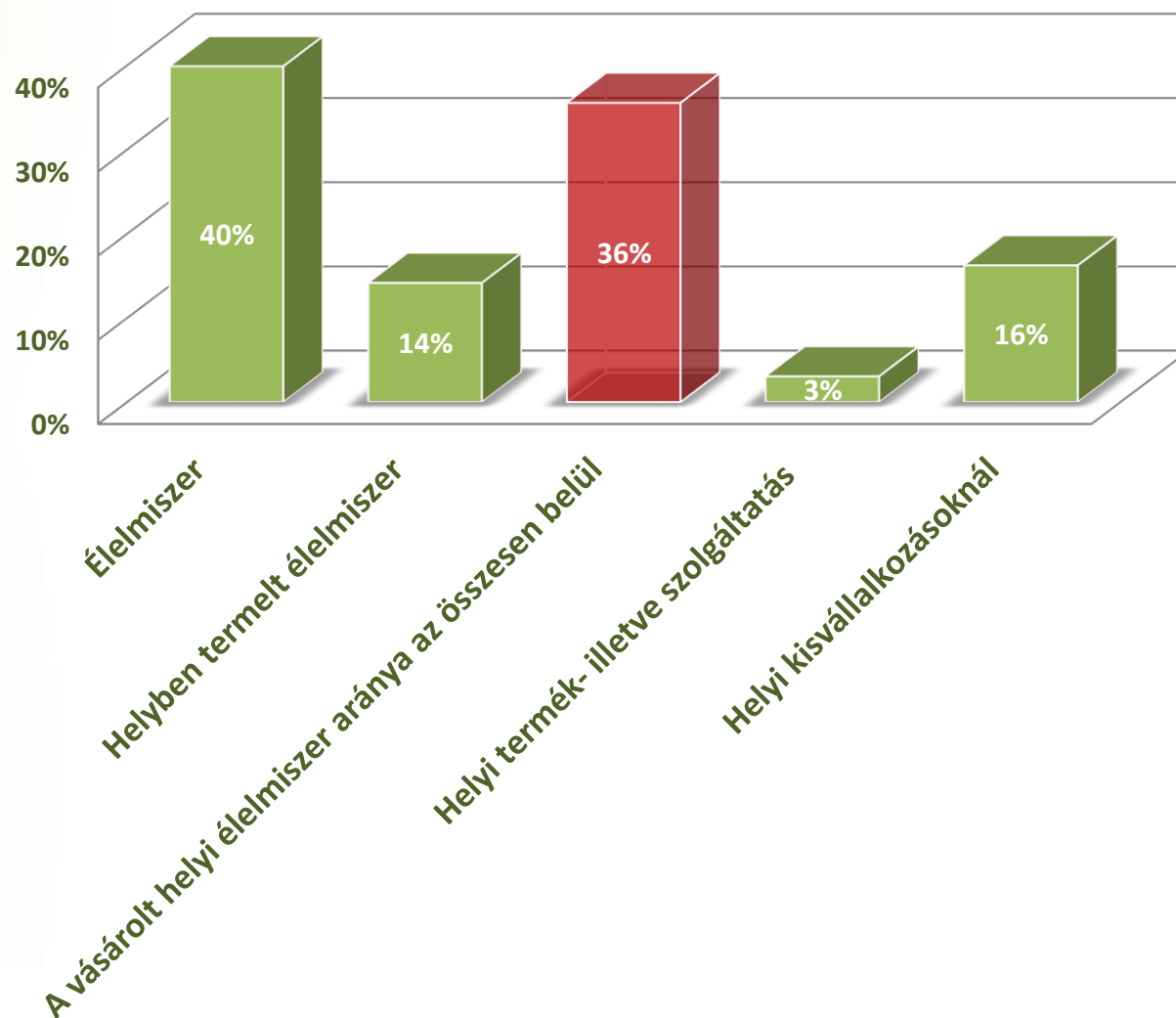
Adottságok	Megvalósult és megvalósítandó célok
Elhagyott ingatlanok (pusztásodás) Hagyományos kétbeltelkes gazdálkodás Élő paraszti hagyomány Szabad vállalkozási övezet Hátrányos helyzetű térség - jelentős Uniós támogatások	Az elhagyott ingatlanok (2000 óta 150 ingatlan tűnt el a településről) és egyéb önkormányzati tulajdonú ingatlanvagyon (összesen 15 ha) hasznosítása (27 fő köz- és 15 fő Startmunka programban foglalkoztatott személy) „Hogyan kell túl élni” Vállalkozásbővítés (8 t.v. és 12 e.v.: térsztaüzem, pálinkafőzde, mg. vállalkozások, fémipari vállalatok, energia és bútorigipari fa szaporító és feldolgozó, vendégházak, kiskereskedelmi egységek) Fenntartható HGF (pl.: önfenntartó modell program, géppark, kertészeti és egyéb növénytermesztés, szakipari tevékenységek)

A megkérdezettek által termelt termék felhasználásának megoszlása

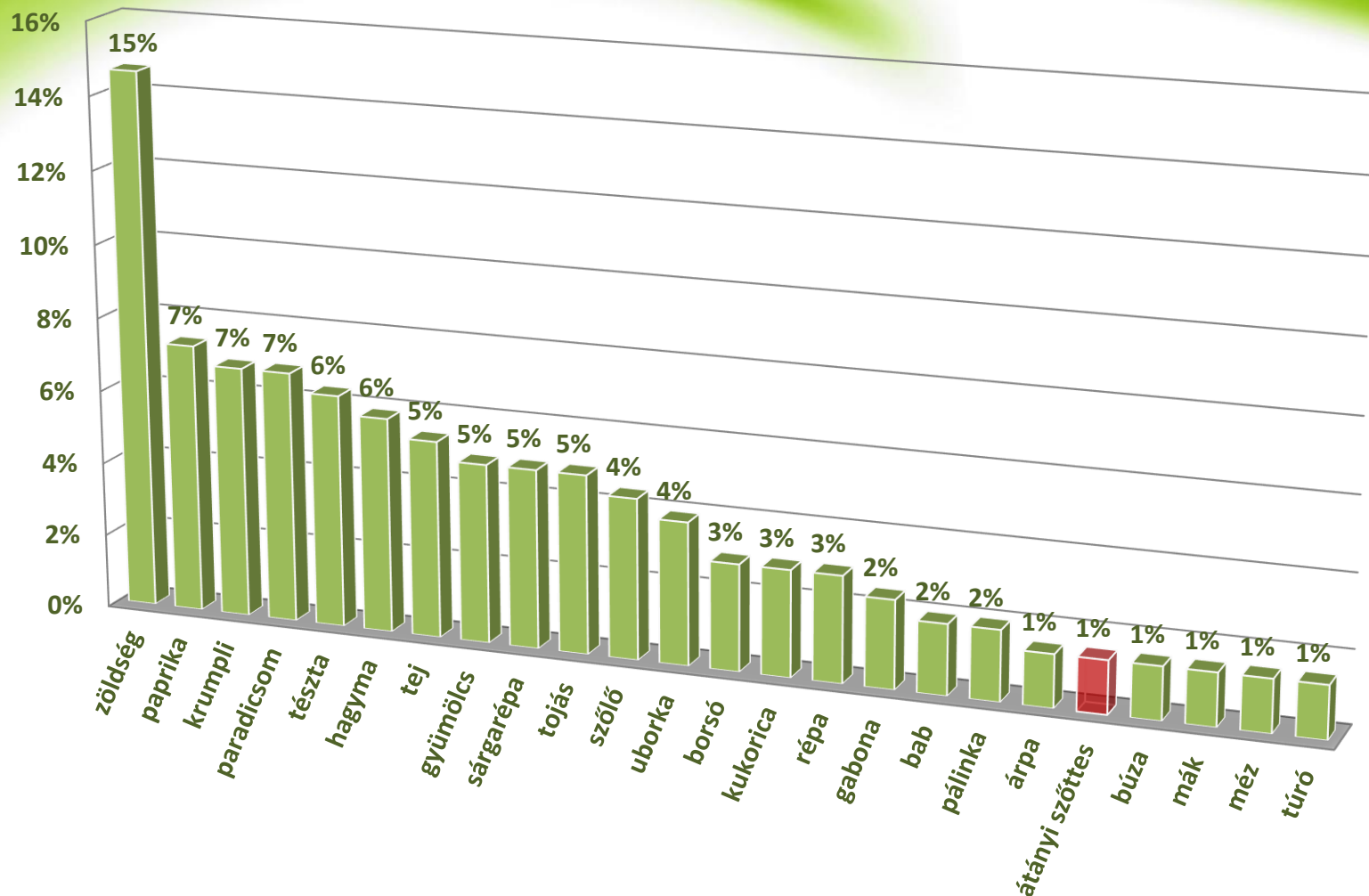
Forrás: kérdőívesés eredményei, saját szerkesztés, 2014)

A jövedelmek elköltésének megoszlása

Forrás: kérdőívesés eredményei, saját szerkesztés, 2014)

A lakosság által felsorolt helyi termékek és említettségük gyakoriságának megoszlása

Forrás: kérdőívesés eredményei, saját szerkesztés, 2014)

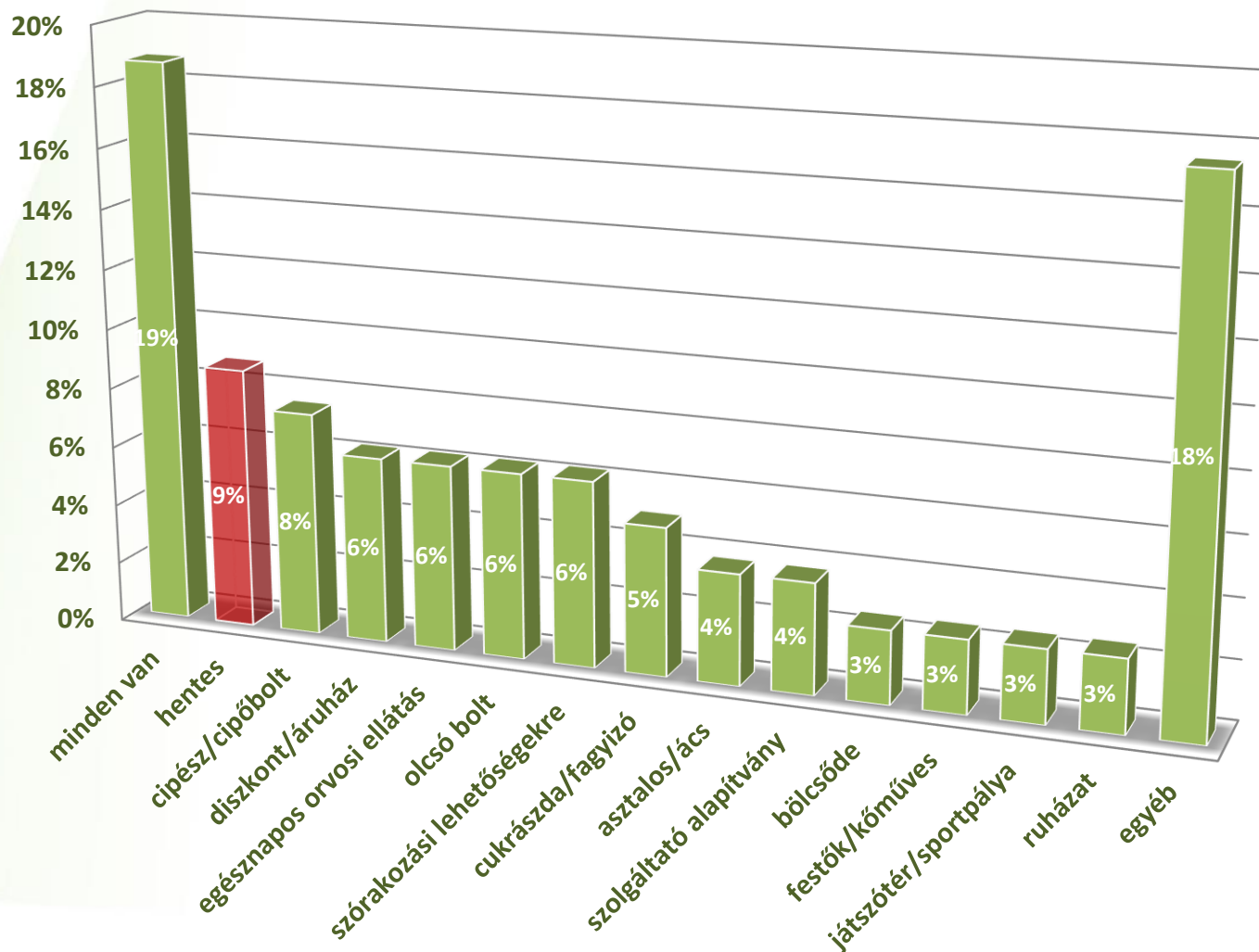
Az átányi HGF specialitása

- Az átányi HGF jelenleg mezőgazdasági termelőtevékenységre épül.
- Eredendően az önkormányzat által kialakított és felügyelt modellprogram szereplői mozgatják
- Szorosan kapcsolódik a paraszti kultúra termelési hagyományaihoz.
- Alapvetően függ az állam által támogatott közmunkaprogramoktól (nem tisztán piaci alapon működik)
- A mezőgazdasági rendszer termelési kimenete elsősorban a helyi közkonyhán hasznosul, de a HGF nem csupán fizikailag értelmezhető árucikket termel, hanem turisztikai szolgáltatást is (pl. élő paraszti porta stb.).

Fejlődési irányok

- Több lábon állás
 - kertészeti növénytermesztés
 - szántóföldi takarmánynövények termesztés
 - állattenyésztés (vágóhíd, szociális bolt)
 - gépi - és szakipari szolgáltatás

A szükséges ellátások megoszlása a lakosság véleménye szerint

Forrás: kérdőívesés eredményei, saját szerkesztés, 2014)

Fejlődési irányok

- Több lábon állás
 - kertészeti növénytermesztés
 - szántóföldi takarmánynövények termesztés
 - állattenyésztés (vágóhíd, szociális bolt)
 - gépi - és szakipari szolgáltatás
- Optimális gazdasági struktúra kiválasztása
 - Szakipari tevékenységek végzése (tankerületnek)
 - Modell programon belül 120%-os támogatás (munkabér és közterhei + annak 20%-a anyag és eszközbeszerzésre)
- „Átány hagyományok háza”, „Népi játékok udvara”, kisebb vásárok a helyi kézműves termékek számára
- Kulturális turizmus, üdülő falu
- Átányi szőttes mint helyi termék felvezetése
- Imázs építés

Következtetés

- Az átányi modell rendszerszemléletű: gazdasági, társadalmi és környezeti adottságokra épít, és számol ezek hatásaival is.
- A helyi HGF-ben igazán jól kidolgozottak az önkormányzat gazdasági tevékenysége, a szociális gazdaság kiépítése, a helyi vállalkozásfejlesztés- és beruházás-ösztönzés mondható. Közösségfejlesztés is zajlik, de ez elsősorban szocializálást jelent, azaz a leszakadt társadalmi csoportok „felkapaszkodásának” elősegítését, másrészt a paraszti kultúra örököseinek identitás-erősítését jelenti
- Kevéssé fejlett a gazdasági együttműködések, a helyi termékfejlesztésnek, a helyi termékek értékesítésének (promóciójának) szintje, valamint a falu társadalmát összekovácsoló közösségfejlesztés és szemléletformálás.
- Hátrány, hogy alapvetően támogatási programokra és nem valódi, önálló lábon is megállni képes piaci struktúrát épít.

Köszönöm a figyelmüket!

*Készítette: Áldorfai György
PhD. hallgató
aldorfai@gmail.com*